

The purpose of this apparatus is to show all variation within **Family 35**, as identified by a complete collation of the following thirty-five representative MSS—18, 35, 201, 204, 328, 386, 394, 444, 604, 757, 824, 928, 959, 986, 1072, 1075, 1100, 1247, 1249, 1503, 1548, 1637, 1725, 1732, 1761, 1768, 1855, 1864, 1865, 1876, 1892, 2080, 2466, 2587 and 2723. The first reading is that of the family and represents the vote of all the collated MSS (listed above) that are not identified as having a variant. 824, 1072 and 1864 have no variants.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β¹

[Greeting]

1.1 Παυλος, αποστολος Ιησου Χριστου δια θεληματος Θεου, κατ' επαγγελιαν ζωης της εν Χριστω Ιησου, 2 Τιμοθεω, αγαπητω τεκνω: Χαρις, ελεος, ειρηνη απο Θεου Πατρος και Χριστου Ιησου του Κυριου ημων.

[Paul addresses Timothy's spiritual crisis]

[Paul encourages Timothy]

1.3 Χαριν εχω τω Θεω, ὃ λατρευω απο προγονων εν καθαρα συνειδησει, ὡς αδιαλειπτον εχω την περι σου μνειαν εν ταις δεησεσιν μου, νυκτος και ημερας, 4 επιποθων σε ιδειν (μεμνημενος σου των δακρυων), ἵνα χαρας πληρωθω· 5 ὑπομνησιν λαμβανων της εν σοι ανυποκριτου πιστεως—ἥτις ενωκησεν πρωτον εν τη μαμη σου Λωιδι και² τη μητρι σου Ευνικη, πεπεισμαι³ δε ὅτι και εν σοι. 6 Δι' ἦν αιτιαν αναμνησκω σε αναζωπυρειν το χαρισμα του Θεου ὃ εστιν εν σοι δια της επιθεσεως των χειρων μου. 7 Ου γαρ εδωκεν ἡμιν ὁ Θεος πνευμα δειλιας, αλλα δυναμεως και αγαπης και σωφρονισμου.

[Don't be ashamed to suffer for Christ]

8 Μη συν επαισχυνθης το μαρτυριον του Κυριου ημων μηδε εμε τον δεσμιον αυτου, αλλα συγκακοπαθησον τω⁴ ευαγγελιω κατα δυναμιν Θεου 9—του σωσαντος ημας και καλεσαντος κλησει ἅγια, ου κατα τα εργα ημων αλλα κατ' ιδιαν προθεσιν και⁵ χαριν, την δοθεισαν ἡμιν εν Χριστω Ιησου⁶ προ χρονων αιωνιων, 10 φανερωθεισαν δε νυν δια της επιφανειας του Σωτηρος ημων, Ιησου Χριστου, καταργησαντος μεν τον θανατον, φωτισαντος δε ζωνη και αφθαρσιαν δια του ευαγγελιου· 11 εις ὃ ετεθην εγω κηρυξ και αποστολος και διδασκαλος⁷ εθνων. 12 Δι' ἦν αιτιαν και ταυτα πασχω, αλλ' ουκ επαισχυνομαι, οίδα γαρ ὃ⁸ πεπιστευκα και πεπεισμαι ὅτι δυνατος εστιν την παραθηκη⁹ μου φυλαξαι εις εκεινην την ημεραν.

[Be loyal—the example of Onesiphorus]

13 Ὑποτυπωσιν εχε¹⁰ ὑγιαινωντων λογων¹¹ ὧν παρ' εμου ηκουσας, εν πιστει και αγαπη τη εν Χριστω Ιησου. 14 Την καλην παραθηκη¹² φυλαξον δια Πνευματος Ἁγιου του ενοικουντος εν ἡμιν.

15 Οιδας τουτο, ὅτι απεστραφησαν με παντες οἱ εν τη Ασια, ὧν εστιν Φυγελλος¹³ και Ἐρμογειης. 16 Δωη¹⁴ ελεος ὁ Κυριος τω Ονησιφορου οικω, ὅτι πολλακις με ανεψυξεν και την ἄλυσιν μου ουκ επησχυνθη¹⁵ 17 αλλα γενομενος εν Ῥωμη σπουδαιοτερον εζητησεν με και

¹ Both the Text and the apparatus are the responsibility of Wilbur N. Pickering, ThM PhD, ©.

² και || 1 εν 328,1247

³ πεπεισμαι || πεπεισμε 959

⁴ τω || το 757

⁵ και || 1 1 1892 (repeats)

⁶ εν χριστω ιησου || --- 201

⁷ διδασκαλος || διδιδασκαλος 1637 (from one line to the next)

⁸ 1864 resumes at this point.

⁹ παραθηκη || παρακαταθηκη [15%] 35,1732c

¹⁰ εχε || εσχε 1247

¹¹ λογων || λογον 959

¹² παραθηκη || παρακαταθηκη [10%] 35,1732c

¹³ φυγελλος || φυγελος [35%] 2466

¹⁴ δωη || δωοι 986

¹⁵ επησχυνθη 35c,1732alt || επαισχυνθη [49%] 35,204,1732,2466

εὔρεν 18 (δωη αυτω ὁ¹ Κυριος εὔρειν ελεος παρα Κυριου εν εκεινη τη ἡμερα)· και ὅσα εν Εφεσω διηκονησεν βελτιον συ² γινωσκεις.

[Be strengthened]

2.1 Συ ουν, τεκνον μου, ενδυναμου εν τη χαριτι τη εν Χριστω Ιησου. 2 Και, ἄ³ ηκουσας παρ' εμου δια πολλων μαρτυρων, ταυτα παραθου πιστοις ανθρωποις οἱτινες ἱκανοι εσονται και ἑτερους διδαξαι.

3 Συ ουν κακοπαθησον ὡς καλος στρατιωτης Ιησου Χριστου. 4 Ουδεις στρατευομενος εμπλεκεται ταις του βιου πραγματειαις,⁴ ἵνα τω στρατολογησαντι⁵ αρεση. 5 Εαν δε και αθλητις, ου στεφανουται εαν μη νομιμως αθληση 6—τον κοπιωντα γεωργον⁶ δει πρωτον των καρπων⁷ μεταλαμβανειν. 7 Νοει ἄ λεγω· δωη γαρ σοι ὁ Κυριος συνεσιν εν πασιν.

[Encouragement by example]

8 Μνημονευε Ιησουν Χριστον, εγηγερμενον εκ νεκρων, εκ σπερματος Δαυιδ.⁸ κατα το ευαγγελιον μου, 9 εν ᾧ κακοπαθω μεχρι δεσμων ὡς κακουργος, αλλ' ὁ λογος του Θεου ου δεδεται. 10 Δια τουτο παντα ὑπομενω: δια τους εκλεκτους,⁹ ἵνα και αυτοι σωτηριας τυχωσιν της εν Χριστω Ιησου, μετα δοξης αιωνιου. 11 Πιστος ὁ λογος:¹⁰ Ει γαρ συναπεθανομεν, και συζησομεν.¹¹ 12 ει ὑπομενομεν, και συμβασιλευσομεν· ει αρνουμεθα, κακεινος αρνησεται ἡμας· 13 ει απιστουμεν, εκεινος πιστος μενει—αρνησασθαι¹² ἑαυτον ου δυναται.

14 Ταυτα ὑπομιμησκει,¹³ διαμαρτυρομενος ενωπιον του Κυριου μη λογομαχειν εις ουδεν χρησιμον—επι καταστροφη των ακουοντων.

[Approved and disapproved]

15 Σπουδασον σεαυτον δοκιμον παραστησαι τω Θεω, εργατην ανεπαισχυντον, ορθοτομουντα τον λογον της αληθειας. 16 Τας δε βεβηλους κενοφωνιας¹⁴ περιστασο, επι πλειον γαρ προκοψουσιν ασεβειας, 17 και ὁ λογος αυτων ὡς γαγγραινα νομην ἔξει—ᾧν εστιν Ὑμεναιος και Φιλητος, 18 οἱτινες περι την αληθειαν ηστοχησαν, λεγοντες την αναστασιν ηδη γεγονεναι· και ανατρεπουσιν την τινων πιστιν.

19 Ὁ μεντοι στερεος θεμελιος του Θεου ἔστηκεν, εχων την σφραγιδα ταυτην: “Εγνω Κυριος τους οντας αυτου”, και αποστητω απο αδικιας πας ὁ ονομαζων το ονομα Κυριου. 20 Εν μεγαλη δε οικια ουκ εστιν μονον σκευη χρυσα και αργυρα, αλλα και ξυλινα και οστρακινα· και ἄ¹⁵ μεν εις τιμην, ἄ δε εις ατιμιαν. 21 Εαν ουν τις εκκαθαρη ἑαυτον απο τουτων, εσται σκευος εις τιμην, ἡγιασμενον και ευχρηστον τω Δεσποτη, εις παν εργον αγαθου ἡτοιμασμενον.

[The true source of opposition]

22 Τας δε νεωτερικας επιθυμιας φευγε· διωκε δε δικαιοσυνην, πιστιν, αγαπην, ειρηνην, μετα των επικαλουμενων τον Κυριον εκ καθαρας καρδιας. 23 Τας δε μωρας και παιδευτους ζητησεις παραιτου, ειδως ὅτι γεννωσιν μαχας. 24 Δουλον δε Κυριου ου δει

¹ ο || --- 1892

² βελτιον συ || ~ 21 986

³ α || --- 1247

⁴ πραγματειαις || πραγματιας [10%] 201,757

⁵ στρατολογησαντι || στρατολογισαντι 328

⁶ γεωργον || γεωργεν 2466

⁷ των καρπων || τον καρπον 394,1100

⁸ εκ σπερματος δαυιδ || --- 386

⁹ εκλεκτους || εκλεκλεκτους 1637

¹⁰ λογος || 1 και πασης αποδοχης αξιος 1876

¹¹ συζησομεν || συζησωμεν 1876

¹² αρνησασθαι || 1 γαρ [15%] 1637

¹³ υπομιμησκει || υπομημησκει 959

¹⁴ κενοφωνιας || καινοφωνιας 18,386

¹⁵ α || αι 1247^z

μαχεσθαι ἀλλ' ἥπιον¹ εἶναι πρὸς πάντας, διδασκαλικόν, ἀνεξίκακον,² 25 ἐν πραότητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους, μήποτε δώω αὐτοῖς ὁ Θεὸς μετανοίαν εἰς ἐπιγνώσιν ἀληθείας 26 καὶ ἀνανηψώσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος (ἐζώγημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκεῖνου θέλημα).

[Paul addresses Timothy's future ministry]

[*What relativistic humanism produces*]

3.1 Τοῦτο δὲ γινώσκει: ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐστήσονται καιροὶ χαλεποὶ. 2 Ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φιλαυτοὶ, φιλαργυροὶ, ἀλαζόνες, ὑπερηφάνοι, βλασφημοὶ, γορευσὶν ἀπειθεῖς, ἀχαριστοὶ, ἀνοσιοὶ, 3 ἀστοργοὶ, ἀσπονδοὶ, διαβολοὶ, ἀκρατεῖς, ἀνημεροὶ, ἀφιλαγαθοὶ, 4 προδοταί, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιληδονοὶ μᾶλλον ἢ Φιλοθεοὶ· 5 ἔχοντες μορφώσιν εὐσεβείας τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρηνημένοι!

Καὶ τοὺς ἀποτρέπου· 6 ἐκ τούτων γὰρ εἰσὶν οἱ ἐνδυνόντες³ εἰς τὰς οἰκίας καὶ αἰχμαλωτίζοντες γυναικάρια σέσωρευμένα ἁμαρτίαις, ἀγομένα ἐπιθυμίαις ποικιλίαις, 7 πάντοτε μανθάνοντα καὶ μὴδέποτε εἰς ἐπιγνώσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυναμένα.⁴ 8 Ὅν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀνέστησαν Μωϋσῆ, οὕτως καὶ⁵ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ— ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδοκιμοὶ περὶ τὴν πίστιν—9 ἀλλ' οὐ προκοψοῦσιν ἐπὶ πλεον, ἢ γὰρ ἀνοία αὐτῶν ἐκδήλος ἐστὶν πᾶσιν, ὥς καὶ ἡ ἐκεῖνων ἐγένετο.

[*Continue in the things you have learned*]

10 Σὺ δὲ παρηκολούθηκας μοῦ τῆ διδασκαλία,⁶ τῆ ἀγωγῆ, τῆ προθέσει, τῆ πίστει, τῆ μακροθυμίᾳ, τῆ ἀγάπῃ, τῆ ὑπόμονῃ· 11 τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιόχειᾳ, ἐν Ἰκονίᾳ, ἐν Λύστροις—οἷους διωγμοὺς ὑπήνεγκα· καὶ ἐκ πάντων με ἐρρύσατο ὁ Κύριος. 12 Καὶ, πάντες δὲ οἱ θελοντές εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται·

13 ποιηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γοητὲς προκοψοῦσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι.

14 Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἐμάθης καὶ⁷ οἷς⁸ ἐπιστῶθης,⁹ εἰδὼς παρὰ τίνος ἐμάθης, 15 καὶ ὅτι ἀπο βρεφούς τὰ Ἱερά Γράμματα οἶδας, τὰ δυναμένα σε σοφισαί εἰς σωτηρίαν διὰ¹⁰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 16 Πᾶσα Γραφή Θεοπνευστος καὶ ὠφελίμος¹¹ πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἐλεγχόν, πρὸς ἐπανορθώσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσυνῇ,¹² 17 ἵνα ἀρτίος ἦ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθόν ἐξηρτισμένος.¹³

[*Proclaim the Word!*]

4.1 Διαμαρτυρομαι¹⁴ οὖν ἐγώ, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, κατὰ τὴν ἐπιφανείαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ: 2 Κηρύξον τὸν Λόγον· ἐπιστήθι εὐκαιρῶς ἀκαιρῶς· ἐλεγξόν, ἐπιτιμήσον, παρακαλέσον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδασχῇ. 3 Ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνεξοῦνται· ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας ἑαυτοῖς ἐπισωρευοῦσιν διδασκαλοῦς κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν 4—καὶ, ἀπο μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοήν ἀποστρέψουσιν,¹⁵ ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται. 5 Σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, κακοπαθήσον, ἔργον ποιήσον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφορήσον.

[*Timothy will no longer have Paul to help him*]

¹ ἥπιον || ἡπιον 604,928,1768

² ἀνεξίκακον || --- 1247

³ ἐνδυνόντες || ἐνδυνόντες [77%] 328,394,604,928,959,1247,1249,1768,1892,2587

⁴ δυναμένα || δυναμέναι 1247

⁵ οὕτως καὶ || 1212 1247 (repeats)

⁶ διδασκαλία || δασκαλία 35

⁷ καὶ || 1 ἐν 959

⁸ οἷς || --- [80%] 986,1732,1892

⁹ ἐπιστῶθης || ἐπιστεῦθης [10%] 204,444,1548,1725,1732,1761,1768,1855,1876,2080,2587

¹⁰ διὰ || 1 τῆς 386

¹¹ ὠφελίμος || ὠφελήμος 201,959

¹² δικαιοσυνῇ || δικαιοσυνῆν 1100

¹³ ἐξηρτισμένος || ἐξηρτιμένος [5%] 959,1100,1855 || ἐξηρτημένος [10%] 2466

¹⁴ διαμαρτυρομαι || διαμαρτυρωμαι 959

¹⁵ ἀποστρέψουσιν || ἐπιστρέψουσιν 986,1855

6 Εγώ γαρ ἤδη σπενδομαι και ὁ καιρος της εμης αναλυσεως εφεστηκεν. 7 Τον αγωνια τον καλον ηγωνισμαι, τον δρομον τετελεκα, την πιστιν τετηρηκα. 8 Λοιπον αποκειται μοι ὁ της δικαιοσυνης στεφανος, ὃν αποδωσει¹ μοι ὁ Κυριος εν εκεινη τη ἡμερα, ὁ δικαιος Κριτης· Κριτης· ου μονον δε εμοι, αλλα και πασιν τοις ηγαπηκοσιν την επιφανειαν αυτου.

[Concluding remarks]

["Please come quickly"]

4.9 Σπουδασον ελθειν προς με ταχεως· 10 Δημας γαρ με εγκατελιπεν, αγαπησας τον νυν αιωνα, και επορευθη εις Θεσσαλονικην²—Κρισκης εις Γαλατιαν, Τιτος εις Δαλματιαν. 11 Λουκας εστιν μονος μετ' εμου. Μαρκον αναλαβων αγε³ μετα σεαυτου, εστιν γαρ μοι ευχρηστος εις διακονιαν. 12 Τυχικον δε⁴ απεστειλα εις Εφεσον. 13 Τον φελονην⁵ ὃν απελιπον εν Τρωαδι παρα Καρπω ερχομενος φερε—και τα βιβλια, μαλιστα τας μεμβρανας. 14 Αλεξανδρος ὁ χαλκευς πολλα μοι κακα⁶ ενεδειξατο· αποδωη αυτω ὁ⁷ Κυριος κατα τα εργα αυτου· 15 ὃν και συ⁸ φυλασσου, λιαν γαρ ανθεστηκεν τοις ἡμετεροις λογοις.

[People will disappoint you]

16 Εν τη πρωτη μου απολογια ουδεις μοι συμπαραγενετο, αλλα παντες με εγκατελιπον. Μη αυτοις λογισθειη. 17 Ὁ δε Κυριος μοι παρεστη και ενεδυναμωσεν με, ἵνα δι' εμου το κηρυγμα πληροφορηθη και ακουση παντα τα εθνη. Και ερρυσθην εκ στοματος λεοντος· 18 και ῥυσεται με ὁ Κυριος απο παντος εργου ποιηρου και σωσει εις την βασιλειαν αυτου την επουρανιον· ὧ ἡ δοξα εις τους αιωνας⁹ των αιωνων. Αμην.

[Farewell]

19 Ασπασαι Πρισκαν¹⁰ και Ακυλαν,¹¹ και τον Ονησιφορου οικον. 20 Εραστος εμεινεν εν Κορινθω, Τροφιμον δε απελιπον εν Μιλητω ασθενουντα. 21 Σπουδασον προ χειμωνος ελθειν. Ασπαζεται σε Ευβουλος, και Πουδης και Λινος και Κλαυδια και οἱ αδελφοι παντες. 22 Ὁ Κυριος Ιησους Χριστος μετα του πνευματος σου. Ἡ χαρις μεθ' ὑμων. Αμην.^{12,13}

¹ αποδωσει || αποδωσοι 1247

² θεσσαλονικην || θεσσαλονικην 386,1705 || θεσσαλωνικην 1876

³ αγε || εχε 394

⁴ δε || --- 1503

⁵ φελονην 1865^{alt},2723^{alt} || φαιλωνην [1%] 1865,2723

⁶ μοι κακα || ~ 21 1548,1761

⁷ ο || --- 959

⁸ συ 2466^c || --- 18,2466

⁹ αιωνας || αιαιωνας 1637 (from one line to the next)

¹⁰ πρισκαν || πρισκιλλαν [15%] 1892

¹¹ ακυλαν || ακιλαν 1732

¹² αμην || 11 757

¹³ The Greek font used is Bwgrkl and may be downloaded free from <http://www.bibleworks.com>.